

Височанський. В., к.е.н., доц.
Доцент кафедри фінансів і
банківської справи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет,
Ужгород, Україна

ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТАНДАРТУ ЦІННОСТІ В УМОВАХ ПОШУКУ ГРОШОВОЇ АЛЬТЕРНАТИВИ

Доповідь присвячено технологічним проблемам формування стандарту товарного забезпечення грошової одиниці. Зроблені конкретні пропозиції спрямовані на нормалізацію грошових відносин.

Ключові слова: товари, цінність, гроші, стандарт, ф'ючерсна біржа

Актуальність проблеми дослідження. Сучасна грошова система заснована на паперових грошах наділена великою кількістю вад, які породжують кризові процеси в усіх секторах економіки. Численні фінансові і банківські кризи протягом останнього століття мають спільні риси, продовжують повторюватися з різною періодичністю та свідчать про неспроможність економічної політики забезпечити грошову стабільність. Практика впровадження криптовалют свідчить про їх неспроможність запропонувати життєздатне рішення проблем сучасної грошової системи та посилює актуальність дослідження питань цінності грошей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання цінності та походження грошей на теоретичному рівні обґрунтували представники австрійської школи економіки (К. Менгер, Ф. Мізес, Ф. Гаєк та ін.) Подальших досліджень потребує проблема практичної реалізації їх теоретичних висновків в контексті сучасного розвитку технологій у фінансах.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у висвітленні необхідності, технологічних проблем і можливостей формування стандарту цінності задля забезпечення повноцінної грошової одиниці

Виклад основного матеріалу. Найбільш довершеною теорією походження грошей є теорія розроблена Менгером [1]. Вона ґрунтується на тому факті, що людина в своєму прагненні максимально задовольнити власні потреби намагається заволодіти відповідною кількістю благ. Якщо ці блага в потрібний момент наявні в обмеженій кількості, то вони набувають цінності. Прагнення отримати більш цінні блага (товари) взамін менш цінних підштовхує людей здійснювати обмін цими благами (товарами) на прийнятних для них умовах. На думку Менгера, гроші виникли в результаті несвідомого намагання полегшити процедуру обміну товарами в умовах домінування бартерного або прямого обміну. Для учасників обміну бартер, зазвичай,

супроводжувався труднощами, викликаними необхідністю пошуку контрагента, якого влаштував би наявний товар відповідної якості та кількості. В процесі накопичення досвіду в сфері товарообміну люди стали помічати, що проблема отримання потрібної речі в результаті бартеру може бути вирішена шляхом купівлі певного високоліквідного товару, який можна легко та швидко продати на ринку без значних втрат, та його обміну на цю річ в наступних актах обміну. Важливим теоретичним висновком Менгера є те, що пошук засобу обміну, зручного для всіх учасників мінових угод, являв собою спонтанну соціальну процедуру і не був свідомо керований ким-небудь [2, с. 33-38]. Згодом цю тезу розвинув Мізес, зазначивши, що спочатку найбільш проникливі індивіди стали придбавати товар не для того, щоб використати для особистого споживання чи у виробництві, а для того, щоб уступити його в наступному акті обміну. По мірі того, як цей досвід сприймався менш винахідливими людьми і така поведінка ставала загальноприйнятою по відношенню до певного товару, то вона перетворювала його в засіб обміну, тобто в гроші [3, с. 406].

Неповноцінність паперових грошей пояснюється їх неспроможністю безпосередньо задовольнити жодні потреби людей (відсутня споживча цінність). Більш того, кількість паперових грошей унаслідок політичних рішень може стрімко зростати, піднімаючи питання про їх приналежність до економічних благ взагалі. Феномен криптовалют свідчить про наявність запиту на альтернативу системі паперових грошей. Проте, на практиці криптовалюти виявилися так само неповноцінними. Вони не тільки не мають споживчої цінності, але й у своїй сукупності можуть бути випущені в необмеженій кількості.

Стабільність грошей може мати місце лише коли їх кількість буде регулюватися ринком. Ця вимога нерозривно пов'язана з цінністю, якою повинні бути наділені гроші. Повернення грошам повноцінності передбачає їх певне товарне забезпечення, яке на вимогу може бути отримано взамін для задоволення потреб власників грошей. Цінність у формі конкретного товарного забезпечення представляє собою вираз сукупності суб'єктивних оцінок учасників ринку щодо здатності відповідної кількості даного товару максимально задовольняти їх потреби. В даному контексті значною проблемою є неможливість отримання інформації про всі ці оцінки в кожен період часу [4, 19-20]. Сучасний рівень технологічного розвитку фінансової інфраструктури дозволяє ефективно боротися з браком подібної інформації завдяки інституту біржового ринку. На біржі щодня укладаються угоди з ф'ючерсними контрактами, які гарантовані біржою і передбачають поставку відповідного товару в зазначеній кількості. Через котирування ф'ючерсних контрактів біржа поширює інформацію про асортимент товарів, які найбільше використовуються в обміні і є об'єктом оцінки учасників ринку з різних куточків світу. Спираючись на інформацію про товарний асортимент,

кількість, обсяги та ціни укладених угод з ф'ючерсними контрактами на практиці можливо визначити структуру товарної корзини, тобто певний стандарт цінності найбільш затребуваних економічних благ. Склад такого стандарту та його оцінка ринком можуть повідомлятися за підсумками проведених торгів через визначені проміжки часу. Автоматичне врахування суб'єктивних оцінок дозволяє створити на цій основі повноцінну грошову одиницю.

Висновки

Індивіди намагаються встановити контроль над певними кількостями економічних благ (товарів) для максимального задоволення власних потреб. Ці товари наділені цінністю суб'єктивно, що робить проблематичним отримання повної інформації про оцінки учасників ринку.

Розвиток фінансової інфраструктури створив ефективний механізм поширення інформації про оцінки тих чи інших товарів. Таку функцію виконує ф'ючерсна біржа, яка за підсумками торгів поширює інформацію про ринкові ціни на товари, обсяги та кількості укладених угод. Використання цієї інформації на практиці дозволить визначити структуру товарної корзини, певний стандарт цінності найбільш затребуваних економічних благ. Технологія автоматичного врахування мінливих суб'єктивних оцінок створює передумови запровадження повноцінної грошової одиниці.

Список використаних джерел

1. Menger C. Principles of Economics. Ludwig von Mises Institute, Auburn, 2007
2. Menger C. On the Origins of Money. Ludwig von Mises Institute, Auburn, 2009
3. Mises, L. von. Human Action. A Treatise On Economics. 4-th rev. ed. Fox & Wilkes, San Francisco, 1996
4. Knight F. Risk, Uncertainty, and Profit. Augustus M. Kelly, Bookseller. New York, 1964